

ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจักสาน นางบุญภา ๔ ชั้นกรักดี หมู่ที่ 3

1. การสานกระด้ง

วัสดุอุปกรณ์: ไม้ไผ่บ้าน ไม้ไผ่ขง เลื่ออกในเลออน (เลื่อขีง)

วิธีการทำ: การสานกระด้ง นำไม้ไผ่บ้าน เลื่ออกเอาลำที่แก่ๆ (อายุมากกว่า 2 ปี) มาจักตอก เป็นเส้น
ต้องไม่ให้บางเท่าเส้นตอก ให้ได้ความยาว ความกว้างตามต้องการ นำตอกที่เตรียมไว้ สานในอายุขั้ต๑๑ปี
สานเป็นตั๑กระด้ง แล้วเหลาไม้ขง ให้แข็งและหนา มัดขงเป็นวงกลม เพื่อทำเป็นขอบกระด้ง ประก๑ข๑ข๑กระด้ง
กับตั๑ มัดด้วยเลื่ออกในเลออน ให้แน่นจนร๑ข๑ข๑กระด้ง เป็นารงกลม

2. การสานหมวกไม้ไผ่

เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจาก ไม้ไผ่เป็นของใช้ที่ ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้รับความนิยมกันแต่ดกั้นฝนของคณกรั่วไป การสานหมวก ไม้ไผ่เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านที่มีมาตั้งแต่สมัยอดีตที่ได้องการนำเอาวัสดุที่มีอยู่ในธรรมชาติ นำมาทำเป็นข้าวของเครื่องใช้และ ได้มีการปรับปรุงพัฒนา มาเรื่อยๆ จนทำให้เกิดเป็นองค์ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบัน หมวก ไม้ไผ่เป็นของใช้ที่ทรงคุณค่ามากด้วยภูมิปัญญาที่ทำมาจากไม้ไผ่ มีสีสันสวยงาม มีความคงทน ราคาถูก ใช้เป็นประโยชน์ได้หลากหลาย เช่น ใช้กันแดดกันฝน ใช้พัดเงาอากาศร้อน หรือใช้สวมใส่ขณะที่ทำงานกลางแจ้ง หมวก ไม้ไผ่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชนเป็นสินค้าโอท็อป วัสดุที่ใช้ผลิตก็หาได้ง่าย เนื่องจากในหมู่บ้าน ไร่นา ปลูกต้นไม้ไว้ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง

วัตถุประสงค์ :

1. มีต้นกำเนิด
2. ไม้ไผ่ปลูกอย่างไร หรือ ไม้ไผ่บ้าน
3. ทำกันหมวก

วิธีการทำ

1. นำ ไม้ไผ่มาผ่าแล้วจักเป็นเส้นตอกยาวๆ กัน ขนาดประมาณ ๑-๒ มิลลิเมตร
2. นำเส้นตอก ๗ หรือ ๙ เส้น มาถัก ไขว้กัน แล้วฉีกยาวกว่าโค้งหมวก
3. นำเส้นโค้งหมวกมาเย็บเป็นหมวกขนาดต่างๆ แล้วตกแต่ง โดยกันขอบหรือประดับด้วยผ้าสีต่างๆแล้วแต่ความชอบ

3. การสานตะกร้อ

วัสดุที่ใช้ในการทำ

1. ไม้ตอก ไม้ไผ่กว้างประมาณ 0.4 เซนติเมตร ยาว 50 เซนติเมตร จำนวน 15 เส้น
2. ไม้ตอกขนาดเส้นแฉีกกว้าง 0.2 เซนติเมตร ยาว 50 เซนติเมตร 1 เส้น
3. ฝ้ายอมสำหรับติดข้องการ

วิธีการ

1. นำไม้ที่ตะกร้อมาสานนั้นไปย้อมสี ให้เป็นสีต่างๆ ตามที่เราต้องการ อาจจะเป็นสีเขียว เหลือง แดง หรือว่า สีอะไรก็ได้แต่ที่เรากล่าว
2. นำไม้ที่เราย้อมสีเสร็จ มาสานโดยใช้ไม้ตอก 2 เส้น วางไว้เป็นตัวย X
3. นำไม้ตอกอีก 2 เส้นสานขัดด้านบนและด้านล่าง
4. นำไม้ตอกอีก 3 กัดทางให้ได้ด้านละ 4 เส้น รวมเป็นไม้ตอกทั้งหมด 12 เส้น
5. จะเห็นว่าไม้ตอกทุกเส้น จะขัดกันธรรมดา ยก 1 ข้าม 1 จะได้รูปหกเหลี่ยมเป็นจุดศูนย์กลาง 1 รูปและมีรูปหกเหลี่ยมล้อมรอบ จำนวน 6 รูป
6. การขึ้นเป็นตะกร้อ ให้เสียบตะกร้อในตะกร้อหนึ่งนำไม้ตอกสานวางจนรอบเป็นวงกลม ปลายไม้ตอกที่รอบให้ทับซ้อนกับจุดเริ่มต้นจนหมดความยาวของไม้ตอก
7. ใช้ไม้ตอกสานลักษณะเดียวกันอีก 2 เส้นโดยรอบจะได้ตะกร้อขนาดย่อม
8. นำไม้ตอกเส้นแฉีกสานขัดรอบบนสุดทั้งหมด เท่านั้นที่เสร็จสมบูรณ์

การประยุกต์ใช้

นำเส้นตอกถักในรูปแบบอื่นๆ เช่น กระดัง กะโล่ กระฉาด กระบุง ตะกร้า สำหรับใส่ของกระจุกกระจิก หรือของใช้ต่างๆ ได้ นอกจากนั้นยังสามารถนำเส้นหมวกที่ถักแล้วมาเย็บเป็นรูปแบบต่างๆ เช่น กระเป๋า ตะกร้า และอื่นๆ ได้อีก